

Protocol de l'INDICADOR INICIS de TRACTAMENT per abús o dependència de substàncies psicoactives

**Canal Salut
> Drogues**
Drogues.gencat

Salut/Agència de Salut Pública de Catalunya

S/Sistema de
Salut de Catalunya

Generalitat
de Catalunya

Alguns drets reservats

© 2020, Generalitat de Catalunya. Departament de Salut.

Els continguts d'aquesta obra estan subjectes a una llicència de Reconeixement-NoComercial-SenseObresDerivades 4.0 Internacional.

La llicència es pot consultar a la **pàgina web de Creative Commons**.

Edita:

Agència de Salut Pública de Catalunya
Sub-direcció General de Drogodependències

Primera edició:

Barcelona, Octubre de 2020.

Assessorament lingüístic:

Secció de Planificació Lingüística del Departament de Salut

Disseny de plantilla accessible 1.03:

Oficina de Comunicació. Identitat Corporativa.

Sumari

1.	Introducció	5
2.	Objectiu de l'indicador	6
2.1	Com es pot assolir l'objectiu de l'indicador?	6
3.	Indicador inicis de tractament: definicions.....	7
3.1	Casos que s'han de notificar	7
3.2	Tractament per drogues	8
3.3	Criteris de notificació	9
3.4	Centre de tractament.....	10
3.5	Droga principal	11
3.6	Drogues (i/o addiccions o problemes comportamentals) secundàries.....	12
4.	VARIABLES: Conceptes, valors i consideracions operatives i/o metodològiques.....	13
4.1	Bloc I: DADES BÀSIQUES.....	13
4.2	Bloc II: DADES SOCIODEMOGRÀFIQUES	15
4.3	Bloc III: DROGA PRINCIPAL	21
4.4	Bloc IV: ALTRES DROGUES CONSUMIDES (I/O ADDICCIONS O PROBLEMES COMPORTAMENTALS) en els 30 dies previs a inici	24
4.5	Bloc V: TRACTAMENTS PREVIS DEL TRASTORN PEL CONSUM DE SUBSTÀNCIES	28
4.6	Bloc VI: INJECCIÓ	30
4.7	Bloc VII: MALALTIES INFECCIOSES.....	32
	Annexos.....	35
	Annex 1: Codis de països	35
	Annex 2: Codis de província	38
	Annex 3: Classificació i codis de tipus de substàncies psicoactives i addiccions o problemes comportamentals	39

Introducció

1

L'indicador "Inicis de tractament ambulatori per a drogodependències" es va iniciar a Catalunya l'any 1987 i es tenen dades d'aquest indicador des de l'any 1991. Inicialment es recollien les dades en una butlleta en paper i des de l'any 2014 s'introdueixen directament (de manera manual o per càrregues) a la plataforma Sistema d'informació de drogodependències, gestionada per la Sub-direcció General de Drogodependències del Departament de Salut.

Cada any s'envia al *Plan Nacional Sobre Drogas* la relació d'aquelles persones que han iniciat tractament per primera vegada en aquell any a Catalunya per tal de poder elaborar les diferents estratègies i estadístiques en l'àmbit estatal. Igualment, l'Estat espanyol envia les dades estatals a l'Observatori Europeu de les Drogues i les Toxicomanies (EMCDDA). Per tant, l'*indicador d'inicis de tractament* és un indicador epidemiològic compartit per tots els països de la Unió Europea, que, juntament amb altres, permet dur a terme un monitoratge del fenomen del consum de drogues i els problemes associats.

D'aquí la importància que aquest indicador reculli unes bones dades, que siguin completes i fiables en la major mesura possible.

Objectiu de l'indicador

2

L'objectiu principal de la informació recollida per l'indicador d'inicis de tractament és descriure les característiques sociodemogràfiques, els patrons de consum de drogues, els comportaments de risc i els problemes associats de les persones que inicien tractament, en el moment previ a l'inici del tractament.

Un altre objectiu, juntament amb altres indicadors (com el d'inicis de tractament per addiccions comportamentals, d'urgències, de mortalitat, de consum problemàtic, de malalties infeccioses i de les enquestes d'estudiants i de la població general), és contribuir a entendre millor el consum de drogues a Catalunya amb la finalitat d'aportar informació útil per dissenyar i implementar polítiques públiques.

La informació sol·licitada per a aquest indicador s'hauria de recopilar poc després que l'usuari contacti amb els serveis de drogodependències, habitualment en el moment d'inici del tractament (durant les tres primeres visites). La informació obtinguda per cada inici de tractament hauria de reflectir els patrons de consum de drogues abans de l'impacte que pugui tenir el tractament en aquest consum o dependència.

2.1 Com es pot assolir l'objectiu de l'indicador?

Per tal de poder aconseguir aquesta informació, cal que els centres de tractament de drogodependències recol·lectin la informació sobre els seus usuaris i ho notifiquin a través del sistema d'informació sobre drogodependències de Catalunya.

Els centres de tractament de drogues són una font d'informació important per obtenir informació sobre l'ús de drogues i el seu consum problemàtic, ja que aquest últim és difícil de quantificar i de descriure.

Tot i això, s'ha de tenir en compte que no tots els usuaris problemàtics de drogues es posen en contacte amb els centres de tractament (per exemple, alguns consumidors de cocaïna o cànnabis socialment integrats o usuaris d'heroïna molt marginats) o que hi ha usuaris que estan en contacte amb serveis que no recullen aquesta informació per diversos motius.

Indicador inicis de tractament: definicions

3

A continuació es defineix quins són els casos que s'han de notificar com els diferents conceptes per tal de poder notificar correctament un inici de tractament per abús o dependència a substàncies psicoactives.

3.1 Casos que s'han de notificar

S'entén per **cas** un usuari que inicia un episodi de tractament en un centre d'atenció i seguiment (CAS) per problemes causats pel consum de drogues.

Com que a vegades és complicat que un centre sàpiga si un pacient ha estat en tractament en altres centres, cada centre ha de notificar els diferents episodis que atengui de cada pacient.

*S'entén que és un **inici de tractament nou** quan :*

- És la primera vegada que el pacient va al centre per iniciar tractament per abús o dependència a substàncies psicoactives.
- Un pacient ha abandonat el tractament fa més de sis mesos i sol·licita un tractament nou.
- Un pacient que havia estat donat d'alta o expulsat per un centre fa menys de sis mesos i sol·licita de nou tractament.
- Un pacient que després d'iniciar tractament en un centre ha estat més de sis mesos a la presó i quan surt torna al centre de tractament.

NO és un nou inici de tractament:

- Una persona que inicia una activitat/procediment de tractament en el marc d'un tractament en curs. Això serà un component del tractament del qual s'ha informat anteriorment (en el mateix any o en anys anteriors), com la psicoteràpia en paral·lel a un tractament amb agonistes opioides en curs, o un tractament addicional.

- Una persona que inicia una activitat/procediment de tractament com a continuació d'un tractament en curs del qual ja s'ha informat (en l'any en curs o en anys anteriors), com quan una persona retorna d'una comunitat terapèutica al CAS.
- Una persona inicia tractament en un centre, va a la presó i no se sap quant temps hi estarà, i, quan surt, torna la persona al centre on havia iniciat tractament, sempre que no hagin passat sis mesos.

3.2 Tractament per drogues

El tractament de drogues es defineix com una o diverses activitats realitzades per professionals qualificats (medicina, psicologia, infermeria, treball social i educació social) dirigides a persones que tenen problemes amb el consum de drogues amb l'objectiu de tractar el trastorn pel consum de substàncies (TCS) i els problemes associats.

S'han de notificar els inicis de tractament sigui quina sigui la seva modalitat, tant si l'objectiu principal és la desintoxicació com l'abstinència, el manteniment amb agonistes opioides o el tractament dels problemes associats a la seva addicció en el marc d'un pla de treball individualitzat.

Criteris d'exclusió

- Contacte amb un centre de tractament en nom d'un usuari de drogues, però no és el consumidor de drogues.
- Contacte per problemes deguts a la seva relació personal amb un usuari de drogues, però no és el consumidor de drogues.
- Demandes d'informació per part de familiars, amics o del mateix afectat, però sense iniciar un procés terapèutic.
- Intervencions esporàdiques no incloses en un programa planificat.
- Contactes en què l'ús de drogues no és la raó principal per buscar ajuda, com quan l'únic objectiu sigui sol·licitar ajudes o prestacions socials.
- Contactes només per telèfon, correu o Internet.
- Contactes amb la família o altres persones que no són usuàries de drogues.
- Les demandes de tractament que passen a la llista d'espera.
- Els tractaments o intervencions on l'únic objectiu és tractar les complicacions orgàniques relacionades amb el consum de drogues sense que busquin de manera explícita tractar el trastorn per consum de substàncies.
- Empresonament, per si mateix.
- Serveis d'intercanvi de xeringues, distribució de preservatius o aconsellament sobre tècniques de consum i sexe segurs.

3.3 Criteris de notificació

Es considera *inici de tractament* el primer contacte directe formalitzat entre l'usuari i el centre. Durant aquest contacte, s'haurien de poder avaluar les característiques i necessitats de l'usuari relacionades amb el seu problema amb l'abús o la dependència de les drogues.

Habitualment, durant **els tres primers contactes**, s'ha de poder informar de les dades que es reporten en l'indicador d'inici de tractament i s'hauria de poder identificar l'usuari amb el CIP (per evitar duplicitats).

Es considera que una persona ha **abandonat el tractament** en el moment que deixa d'assistir a dues o més entrevistes consecutives sense informar-ne el centre o quan, de manera explícita, informa que no seguirà el tractament, quan aquest encara no ha finalitzat. Malgrat això, a efectes de l'indicador, s'ha de considerar que un pacient abandona tractament quan després d'iniciar tractament en un centre, aquest s'interromp per un període superior a sis mesos a causa de l'internament en un centre penitenciari.

Es notifiquen “episodis de tractament” no “persones que inicien tractament”, per tant es notifiquen:

- **Tractaments per primera vegada:**
 - **La primera vegada que se li obre la història clínica:** la primera vegada que s'atén una persona en un centre notificador determinat i se li obre història clínica (mèdica, social o psicològica) en presència d'un tècnic qualificat (medicina, psicologia, infermeria, treball social i educació social), per iniciar un procés de tractament pel trastorn per consum de substàncies psicoactives, encara que aquest tractament no sigui el primer que realitza aquest usuari a la xarxa de centres que notifiquen per a l'indicador.
 - **La continuació en un centre ambulatori d'un tractament iniciat en serveis que no notifiquen:** per exemple, s'ha de notificar la continuació del tractament d'un usuari que acudeix a un centre ambulatori que notifica després d'estar quinze dies ingressat pel tractament de SIDA en un hospital, on se li va realitzar també desintoxicació.
 - **L'inici de tractament d'una persona afectada per una situació judicial o administrativa:** s'ha de notificar l'inici de tractament, encara que la persona admesa ho sigui per alguna situació judicial o administrativa, com, per exemple:
 - Suspensió per a l'execució de la pena.
 - Excarceració per complir la pena en un centre de tractament.
 - Tractament que substitueix una sanció administrativa.
 - Admissió a tractament d'una persona en tercer grau del règim penitenciari.
 - Tractaments imposats judicialment a persones en situació de llibertat condicional.

→ Tractament que substitueix a l'entrada en presó imposat com a mesura de seguretat.

- **Inici de tractament de pacients derivats per un altre centre:** s'ha de notificar l'inici de tractament d'un pacient procedent o derivat des d'un altre centre (de la mateixa o una altra comunitat autònoma) per continuar el seu tractament, encara que se sàpiga o sospiti que ha estat notificat en el centre de procedència
- **Readmissions a tractament:**
 - Pacients que han **abandonat** un tractament previ **fa MÉS de sis mesos** i que sol·liciten tractament de nou.
 - Pacients que han **finalitzat** el tractament previ **fa MENYS de sis mesos** i que havien estat donats d'alta o expulsats pels professionals del centre.

No s'han de notificar:

- Pacients que estan en tractament per abús o dependència d'una droga que ja ha estat objecte de notificació i reben de manera simultània, concomitant o consecutiva intervencions per tractar l'abús o la dependència d'una droga diferent.
- Pacients que han finalitzat un tractament amb agonistes opioides per abandonament voluntari i són admesos abans de sis mesos des de la finalització en el mateix centre encara que sigui a una modalitat de tractament diferent del tractament amb agonistes opioides o per ser tractats per una altra droga.

3.4 Centre de tractament

S'han d'incloure com a centres notificadors, tots els centres, serveis o programes públics o privats subvencionats o concertats que estiguin autoritzats com a centre de tractament i que realitzin tractaments ambulatoris per tractar el trastorn pel consum de substàncies.

Definicions dels tipus de centres de tractament:

- a) **Centres d'atenció i seguiment de drogodependències:** s'hi inclouen els centres que realitzen tractaments ambulatoris, independentment que també realitzin altres modalitats de tractament.
- b) **Centres o serveis de salut mental que realitzin tractaments ambulatoris d'addiccions a substàncies psicoactives:** s'hi inclouen tant els centres independents com els integrats en centres sanitaris generals, hospitals o altres tipus de centres, sempre que tinguin consultes externes o programes ambulatoris de tractament d'addiccions, per exemple, les **unitats o els equips de drogues integrats funcionalment en CSMA/CSMIJ**.

- c) **Equips de tractament en presons:** són serveis específics que es donen als presos pel seu problema amb les drogues.
- d) **Centres privats o del tercer sector que realitzin tractament ambulatori per addiccions o problemes comportamentals.**

No han de notificar l'indicador d'inicis de tractament els centres següents:

- Qualsevol altre tipus de centres de tractament, quan no estan involucrats en el tractament de drogues.
- Unitats hospitalàries de desintoxicació.
- Comunitats terapèutiques.
- Unitat de patologia dual.
- Centres/programes per a la divulgació d'informació.
- Centres/programes que només fan subministrament i intercanvi de xeringues.
- Centres que no inclouen intervencions esporàdiques cap a usuaris de drogues en presons (per exemple, informació, subministrament i intercanvi de xeringues, etc.), segons el que s'ha definit en els criteris d'exclusió per al tractament de drogues.
- Serveis d'urgències o altres serveis hospitalaris de patologia orgànica.
- Centres socials, no orientats a l'ús de drogues.

3.5 Droga principal

La **droga principal** es defineix com 'la substància psicoactiva que causa més problemes a l'usuari a l'inici de tractament'. Es basa, normalment, en la sol·licitud feta per l'usuari i/o en el diagnòstic fet per un terapeuta utilitzant instruments estàndards internacionals (per exemple, CIM-10, DSM-IV) o l'avaluació clínica. Aquest element és molt important i s'ha de recollir per a cada usuari.

La decisió sobre l'elecció de la droga principal s'ha de basar en el diagnòstic del professional més la sol·licitud de l'usuari.

Si no es coneix la droga exacta s'ha de registrar la categoria genèrica corresponent al tipus de substància.

Criteris d'inclusió

- La droga principal és la droga que comporta problemes més greus (problemes de salut, mentals, socials, etc.) per a l'usuari.
- La droga principal és la principal raó per la qual l'usuari inicia tractament.

- La droga principal pot incloure qualsevol droga que hagi creat addicció a l'usuari o de la qual l'usuari n'hagi fet un ús inadequat, encara que hagi estat prescrita per un professional de la medicina, especialment, per analgèsics opioides i benzodiazepines.
- La droga principal inclou qualsevol droga especificada a la llista de drogues principals, inclosos l'alcohol i el tabac.

3.6 Drogues (i/o addiccions o problemes comportamentals) secundàries

Les **drogues secundàries** són aquelles drogues usades (i/o addiccions o problemes comportamentals), a més de la droga principal, sempre que comportin problemes per a l'usuari i/o canvien la naturalesa del problema segons l'avaluació per l'usuari i el terapeuta.

Criteris d'inclusió

- Qualsevol droga (i/o addicció o problema comportamental) que pugui causar problemes per a la salut i la condició social de l'usuari, però que no estigui identificat com a droga principal.

Criteris d'exclusió

- Substàncies que usen els usuaris, però que no els causen problemes.
- Medicaments utilitzats sota prescripció mèdica i d'acord amb la pràctica mèdica.

VARIABLES: Conceptes, valors i consideracions operatives i/o metodològiques

4

Totes les dades introduïdes al formulari de l'indicador d'inicis de tractament estan relacionades amb les dades descriptives dels consumidors de drogues i els seus patrons de consum. A continuació, es defineix cadascuna de les variables sol·licitades en la notificació d'un *inici de tractament*.

4.1 Bloc I: DADES BÀSIQUES

Variable 1: CODI CIP

La finalitat d'introduir aquest codi és que cadascun dels casos tingui un identificador únic en l'àmbit de Catalunya que sigui vàlid i fiable. Aquest codi és atorgat a cadascuna de les persones una vegada tenen la targeta sanitària individual (TSI).

Amb aquest codi es podran seleccionar aquells inicis de tractament que aconsegueixen els criteris d'inclusió, com el fet que, com a mínim, hi hagi sis mesos de diferència entre l'inici de tractament actual i l'inici de tractament previ en cas d'abandonament o menys de sis mesos en cas d'alta terapèutica o expulsió, hagi estat o no notificat pel mateix centre, i d'aquesta manera eliminar duplictat d'informació.

Variable 2: NÚMERO D'HISTÒRIA CLÍNICA O SIP (sistema d'identificació del pacient)

Permet, juntament amb altres variables, eliminar duplicats. Permet recuperar el cas en l'àmbit local si fos necessari completar la informació.

Variable 3: NOM I COGNOMS (s'omplen automàticament si es posa el CIP)

S'ha de recollir el nom i els dos cognoms de l'usuari. Permet, juntament amb altres variables, eliminar duplicats.

Quan no es disposi de CIP, i sempre que sigui possible, s'han d'omplir a partir de les dades que figuren al DNI o en un altre document oficial.

La selecció de les lletres en casos complexos s'ha de basar en els principis següents:

- No s'han de tenir en compte els articles, les preposicions o les conjuncions que formen una paraula separada dels cognoms. Per exemple: “de la Fuente”, es posarà “Fuente”.
- En cas que tingui dos cognoms, serà necessari identificar bé cadascun d'ells.
- En el cas d'estrangers que només tinguin un cognom, s'ha d'indicar en el camp reservat per al primer cognom.

Variable 4: CODI DE CENTRE

Nombre assignat prèviament a cada centre notificador. És el codi de centre del sistema d'informació de drogodependències (SIDC).

No s'admeten desconeguts en aquesta variable. Si es desconeix el centre on s'ha iniciat el tractament, no es podrà enregistrar, ni se'n podrà notificar l'inici.

En el cas que es realitzi tractament en un centre ambulatori a una persona que provingui d'una presó, el número de centre que s'ha de notificar serà el que tingui assignat aquest centre ambulatori.

Variable 5: DATA D'INICI DE TRACTAMENT

Es considera com a data d'inici de tractament el moment en què inicia el tractament actual.

Aquesta variable no admet valors desconeguts.

4.2 Bloc II: DADES SOCIODEMOGRÀFIQUES

Variable 6: PAÍS DE NAIXEMENT

A cada país, se li assigna un codi de tres xifres, d'acord amb el sistema utilitzat per l'INE.

(La llista de codis es troba a l'annex 1).

Variable 7: PROVÍNCIA DE NAIXEMENT

S'ha de recollir la província on el pacient va néixer.

A cada província, se li assigna un codi de dues xifres, d'acord amb el sistema utilitzat per l'INE.

(La llista de de codis es troba a l'annex 2).

Variable 8: NACIONALITAT

A cada país, se li assigna un codi de tres xifres, d'acord amb el sistema utilitzat per l'INE.

(La llista de codis es troba a l'annex 1).

Variable 9: MUNICIPI DE RESIDÈNCIA

A cada codi de municipi se li assigna un codi de cinc xifres, d'acord amb el sistema utilitzat per l'INE.

Variable 10: DATA DE NAIXEMENT (s'omple automàticament si es posa el CIP)

S'ha d'indicar el dia, mes i any de naixement. Permet conèixer l'edat del pacient. Permet, juntament amb altres variables, eliminar duplicats.

Quan no es disposi de CIP, i sempre que sigui possible, s'han d'emplenar a partir de les dades que figuren al DNI o en un altre document oficial de l'usuari (carnet de conduir, passaport, etc.).

En cas de no conèixer la data exacta de naixement, cal indicar l'any de naixement i, en el dia de naixement, s'assigna el dia 01 i, si no es coneix el mes de naixement, se li assigna el mes 01.

Variable 11: SEXE (s'omple automàticament si es posa el CIP)

És el sexe de la persona que inicia tractament. Quan no es disposi de CIP, i sempre que sigui possible, es farà constar el sexe que figura al DNI.

Els valors possibles són:

- 1 Home
- 2 Dona
- 9 Desconegut

Variable 12: NOMBRE DE FILLS

Permet conèixer si té fills o no i creuar aquesta variable amb la de convivència.

Els valors possibles són: ha de ser un valor numèric de, com a màxim, dues xifres. Si no tenen fills, s'hi ha de posar 0.

S'hi han d'incloure fills vius biològics i no biològics, sempre que amb aquests darrers hi hagi una relació formal, és a dir, que s'hagin adoptat legalment. No s'han de tenir en compte els fills de la parella amb els quals no s'hagi formalitzat legalment la relació. S'hi han d'incloure els fills biològics que s'hagin donat en adopció.

Variable 13: NIVELL D'INSTRUCCIÓ

Es notifica el màxim nivell d'estudis que ha finalitzat o aprovat el pacient. No s'han de recollir aquells estudis que es van iniciar, però que no es van finalitzar.

Els valors possibles són:

- 01 No sap llegir o escriure
- 02 Estudis primaris incomplets, cinc primers cursos d'EGB o d'educació primària
- 03 Estudis primaris, certificat d'escolaritat o d'educació primària
- 04 Batxillerat elemental, graduat escolar o ESO
- 05 Batxillerat superior, BUP, COU, batxillerat, formació professional 1r o 2n grau, cicles formatius de grau mitjà o equivalents
- 06 Altres titulacions per a les quals es requereix el graduat escolar, l'ESO o equivalents
- 07 Títol universitari de grau mitjà (diplomatura), tres cursos aprovats d'una llicenciatura, cicles formatius de grau superior
- 08 Títol universitari de grau superior (licenciatura, grau o equivalents)
- 09 Altres titulacions superiors per a les quals es requereixi batxillerat superior, BUP o batxillerat
- 99 Desconegut

Variable 14: SITUACIÓ LABORAL EN EL MOMENT DE L'INICI

Es notifica la situació principal de treball en la data d'inici del tractament.

Els valors possibles són:

- 02 Relació laboral indefinida o autònom (encara que estigui de baixa) o treballant sense alta a la Seguretat Social
- 03 Relació laboral temporal (encara que estigui de baixa) o treballant de manera temporal sense alta a la Seguretat Social
- 04 Treballant sense sou per a la família
- 05 Desocupat, sense haver treballat abans
- 06 Desocupat, però ha treballat abans
- 07 Incapacitat permanent, pensionista
- 08 Estudiant o opositant
- 09 Realitzant exclusivament feines de la llar
- 77 En una altra situació. Cal especificar-la
- 99 Desconeguda

Es vol identificar la situació principal de treball en la data en què s'inicia tractament i no les diferents maneres d'obtenir ingressos.

S'admet una única resposta. En el cas d'una situació laboral múltiple, s'ha de consignar la que representi millor la situació laboral de la persona i en cas que hi hagi diverses opcions igual de representatives, la que estigui situada en el primer lloc de la llista de respostes. Exemple: en cas d'una persona que habitualment està desocupada i puntualment fa feinetes, cal posar "Desocupat, però ha treballat abans".

Una *situació laboral* és una relació laboral indefinida o autònom (encara que estigui de baixa) o treballant sense alta a la Seguretat Social, quan la **relació laboral** és indefinida, és a dir, quan no hi ha criteris de finalització o quan la persona treballa pel seu compte o autònom, és a dir, quan l'activitat econòmica o professional és realitzada per la pròpia persona fora de l'organització o direcció d'una altra persona, independentment de si està donat d'alta a la Seguretat Social o no.

Es considera que hi ha una relació laboral temporal (encara que estigui de baixa) o treballant de manera temporal sense alta a la Seguretat Social quan la finalització de la relació laboral o del contracte està determinat per condicions objectives, com el fet de tenir una data de finalització, la realització d'una obra o servei determinat, la reincorporació d'un treballador a qui s'havia substituït temporalment, la realització d'un període de pràctiques o formació, o contractes de relleu en què es realitza la part no treballada pel jubilat parcial. Habitualment, en aquests contractes s'indiquen les condicions corresponents per a la finalització, independentment de si està donat d'alta a la Seguretat Social o no.

En cas que un treballador estigui de baixa (incapacitat laboral transitòria, maternitat, permís, vacances), a efectes de notificació, es considera que està treballant.

Una persona està treballant sense sou per la família, quan treballa en un negoci familiar sense rebre remuneració. Exclou feines de la llar.

La categoria “Desocupat, sense haver treballat abans” fa referència a aquelles persones que, en el moment de l’inici de tractament, no estan treballant i que no han treballat mai abans, independentment que puguin percebre alguna ajuda o prestació.

Dins de la categoria “Desocupat, però ha treballat abans” s’inclouen aquelles persones que no estan treballant en el moment de l’inici de tractament, però que, prèviament, havien treballat encara que haguessin treballat sense alta a la Seguretat Social independentment que percebin o no prestacions o ajudes.

Es considera que la situació laboral és “Incapacitat permanent o pensionista” quan un treballador no pot realitzar la seva professió amb normalitat a causa de determinades malalties cròniques o limitacions funcionals greus, condicions que han estat objectivades per l’organisme competent. També es considera aquesta categoria quan la persona està jubilada (ordinària o no, rebi o no la pensió de jubilació) o rep pensions per invalidesa o viudetat.

Una persona està estudiant o opositant quan s’està formant amb un objectiu concret independentment de la modalitat dels estudis (presencial, a distància o en línia) o bé s’està preparant per presentar-se a proves i oposicions.

Es considera que una persona du a terme exclusivament feines de la llar quan es dedica principalment a les tasques domèstiques i/o la cura dels fills o de persones grans i no rep un salari per fer-ho.

En cas que es realitzin treballs il·legals, tripijocs, treball sexual, etc. s’ha de posar en la categoria “Altres”.

Estar a la presó no és una situació laboral, per tant, cal indicar la seva situació laboral a dins de la presó, és a dir, si està treballant, si està desocupat o si està estudiant.

Variable 15: INFLUÈNCIA PRINCIPAL EN LA MOTIVACIÓ PER A LA DEMANDA DE TRACTAMENT (antiga variable PROCEDÈNCIA)

Fa referència a la persona, institució o servei que han influït de manera més intensa o efectiva perquè el pacient hagi iniciat el tractament actual. La influència pot haver adoptat la forma d’exigència expressa, pressió o recomanació.

Els valors possibles són:

- 01 Iniciativa pròpia
- 02 Familiars o amics
- 03 Centres de tractament de les drogodependències
- 04 Medicina general o atenció primària de salut
- 05 Hospitals i altres serveis sanitaris (excepte centres de salut mental)
- 06 Serveis socials
- 07 Serveis legals o policials

- 08 Centre penitenciari
- 09 Empresa
- 10 Centres educatius
- 11 Centres de salut mental
- 77 Altres. Cal especificar-los
- 99 Desconegut

Els “serveis socials” inclouen els diferents serveis i entitats que integren la xarxa d’atenció dels serveis socials, així com centres d’acolliment, centres d’adolescents i joves migrats sols i la Direcció General d’Atenció a la Infància i a l’Adolescència (DGAIA).

Els “serveis legals o policials” inclouen jutges i jutjats, metges forenses, policies, etc. Quan s’inicia un tractament per evitar una sanció administrativa o com a mesura alternativa judicial no ha de codificar-se “iniciativa pròpia”, sinó “serveis legals o policials”.

Si en el fet d’iniciar tractament van influir diverses fonts, s’ha de codificar aquella que ha influït de manera més intensa o efectiva, i, en cas que n’hi hagi més d’una amb el mateix grau d’influència efectiva, es codificarà aquella de la qual va partir el moviment inicial.

Variable 16: CONVIVÈNCIA EN ELS 30 DIES ANTERIORS A L'INICI DE TRACTAMENT

S’ha d’indicar amb qui ha estat vivint en els 30 dies previs a l’inici de tractament.

Els valors possibles són:

- 01 Sol/a
- 02 Només amb la parella
- 03 Només amb fills
- 04 Amb la parella i fills
- 05 Amb els pares o família d’origen
- 06 Amb amics, companys, coneguts, etc.
- 07 Detingut, empresonat o similar
- 08 En institucions no detingut
- 09 Altres. Cal especificar-los
- 99 Desconegut

En el cas que sigui possible una resposta múltiple (per exemple, viu amb la parella i amb amics, o amb la parella i els pares, etc.) s’ha de marcar la categoria que reflecteixi millor la seva situació de convivència.

Sempre que la convivència es realitzi amb la parella i els fills, s’ha de consignar el valor 04, encara que també es convisqui amb altres membres de la família extensa o amb altres persones sense vincles familiars.

En la categoria “Detingut, empresonat o similar” s’inclouen aquelles persones que estan en centres penitenciaris, centres d’inserció social, unitats de mares, psiquiàtrics penitenciaris, etc.

En la categoria “En institucions no detingut” s’inclouen aquelles persones que conviuen amb altres persones que tenen una situació similar a la seva; per exemple, pisos tutelats, centres d’acollida, residències, etc.

Si ha canviat el seu estat de convivència durant els 30 dies previs al tractament, s’ha d’anotar l’opció més habitual en aquest període.

Variable 17: RESIDÈNCIA EN ELS 30 DIES PREVIS A L’INICI DE TRACTAMENT

Ens serveix per conèixer el lloc on ha viscut la persona en els 30 dies previs a l’inici de tractament.

Els valors possibles són:

- 01 Casa, pis, apartament
- 02 Presó, centre de menors
- 03 Altra institució
- 04 Pensió, hotel, hostal
- 05 Allotjament inestable
- 06 Altres. Cal especificar-los
- 99 Desconegut

La categoria “Casa, pis, apartament” inclou cases, pisos o apartaments propis, llogats, propietat de pares, parella, familiars o amics, cedits de manera gratuïta o a baix preu.

S’ha d’indicar la categoria “Presó, centre de menors” quan la persona hagi estat en centres penitenciaris, centres de reinserció social, unitats de mares, psiquiàtrics penitenciaris, etc.

La categoria “Altra institució” inclou comunitats terapèutiques, pisos de reinserció, pisos tutelats o de suport residencial, centres de protecció de menors d’acollida o centres residencials d’acció educativa, casernes, col·legis, residències, hospitals, etc.

S’ha de seleccionar la categoria “Pensió, hotel, hostal” quan el lloc de residència de la persona és en una pensió, hotel o hostal.

La categoria “Allotjament inestable” inclou cases ocupades, barraques, tendes de campanya, caravanes, remolcs, cotxes o furgonetes condicionades, albergs, carrers, parcs, edificis abandonats, coves, diferents cotxes sense condicionar, etc.

Si ha canviat de lloc de residència durant els 30 dies previs al tractament, s’ha d’anotar aquell en què ha viscut més temps durant aquest període.

4.3 Bloc III: DROGA PRINCIPAL

Variable 18: DROGA PRINCIPAL PER LA QUAL S'INICIA TRACTAMENT

La *droga principal* és aquella substància psicoactiva que ha produït la dependència o els problemes clínics o socials més importants que han motivat el tractament actual segons la sol·licitud de l'usuari i/o l'avaluació del professional. Aquells medicaments, especialment analgèsics opioides i més rarament benzodiazepines, que, malgrat que el pacient hagi seguit estrictament les dosificacions i indicacions mèdiques, hagin acabat produint una dependència, cal incloure'ls.

Els valors possibles són aquells que consten a la llista de codis de substàncies (excepte els valors 9988 – No més drogues, ni 9999 – Desconegut).

Aquesta variable és obligatòria. Per tant, si no es coneix la droga que motiva el tractament, aquest inici de tractament no es podrà enregistrar ni notificar.

Si el pacient depèn de dues o més substàncies, la decisió de quina droga principal imputar es pren de la manera següent:

1. Sempre que sigui possible, el terapeuta, després de l'avaluació diagnòstica, ha de seleccionar la droga principal, i ho ha de fer basant-se en la importància clínica de cadascuna de les substàncies. S'ha de tenir en compte que en algunes substàncies, com l'heroïna i la cocaïna, la freqüència de consum pot ser un bon indicador de la seva importància clínica, però en d'altres, com l'alcohol i el cànnabis, pot no ser-ho.
2. Si després de l'avaluació diagnòstica el terapeuta no arriba a determinar quina és la substància de major importància en relació amb el tractament actual, ha d'anotar aquella per a la qual el pacient sol·licita tractament en primer lloc.

S'ha de notificar sempre amb el **major grau** d'especificitat possible pel que fa al tipus de droga i evitar, en la mesura que sigui possible, els genèrics. Per exemple, posar, en cas de consum per cocaïna, el codi 'Cocaïna: Clorhidrat (2101)' o el que correspongui, en lloc de posar 'Cocaïna: Sense especificar (2100)', o, en el cas de consum per cànnabis, cal especificar el codi 'Cànnabis: planta (6101)' o el que correspongui, en lloc del codi genèric 'Cànnabis (6000)'.

La **metadona** o altres opioides emprats en programes d'agonistes només s'han de registrar com a droga principal quan siguin les drogues que produeixen problemes clínics o socials més importants per als quals es demana el tractament actual.

Hi ha casos en què la droga principal és la suma de dues substàncies (per exemple, **speed-ball**: heroïna + cocaïna). En aquesta situació, en tenir un codi propi, funciona com si fos una sola droga i es pot notificar com a droga principal.

(La llista de codis es troba a l'annex 3).

Variable 19: ANY DEL PRIMER CONSUM DE LA DROGA PRINCIPAL

S'ha de notificar l'any en què es va començar a consumir la droga principal.

Variable 20: FREQUÈNCIA DE CONSUM DE LA DROGA PRINCIPAL (30 dies previs a l'inici)

La freqüència d'ús de la droga principal és un indicador de la gravetat del consum de drogues.

S'ha d'indicar la freqüència de consum de la droga principal en els 30 dies previs a l'inici de tractament.

Els valors possibles són:

- 01 Tots els dies
- 02 Entre 4-6 dies a la setmana
- 03 Entre 2-3 dies a la setmana
- 04 Un dia a la setmana
- 05 Menys d'un dia a la setmana
- 06 No en consumeix (30 dies abans de l'inici de tractament)
- 99 Desconegut

La categoria "No en consumeix" es selecciona quan la persona no ha consumit la droga principal durant els 30 dies previs a l'inici de tractament. És a dir, una persona que arribi a tractament i que hagi deixat de consumir per voluntat pròpia abans d'iniciar tractament s'ha d'indicar a la categoria "No en consumeix (30 dies abans de l'inici de tractament)".

Igualment, una persona que inicia tractament per haver finalitzat o abandonat un tractament amb agonistes opioïdes (sempre que s'acompleixin criteris de notificació) i que s'hagi mantingut abstinent en els darrers 30 dies es notificarà a la categoria "No en consumeix".

En canvi, en persones que inicien tractaments procedents d'hospitals, presons o altres institucions on s'han mantingut abstinentes (a causa de la situació en què estan), aquesta variable fa referència a la freqüència de consum dels últims 30 dies que va consumir la droga.

Variable 21: VIA MÉS FREQUENT D'ADMINISTRACIÓ DE LA DROGA PRINCIPAL (darrers 30 dies de consum)

S'ha de notificar la via més freqüent d'administració de la droga principal en els **darrers 30 dies de consum**, independentment de si han deixat de consumir pel seu compte o si venen abstinents procedents d'altres recursos.

Els valors possibles són:

- 01 Oral
- 02 Pulmonar (inclou Chinos i fumada)
- 03 Intranasal (esnifada)
- 04 Injectada
- 05 Altres. Especificar
- 99 Desconeguda

Es codifica la categoria "Oral" quan hi hagi una ingestió de la droga per la boca.

S'indica la categoria "Pulmonar (inclou chinos i fumada)" quan hi hagi aspiració i posterior absorció pulmonar de vapors de drogues sotmeses a combustió en cigarretes, pipes, paper d'alumini, etc., o de gasos substàncies volàtils no sotmeses a combustió (butà, benzina, cola, dissolvents, etc.).

La categoria "Intranasal (esnifada)" fa referència a l'aspiració pel nas i posterior absorció per la mucosa nasofaríngia de substàncies en forma de pols o petites partícules o cristalls o esprais.

S'indica la categoria "Injectada" quan s'administra la droga per via parenteral (intravenosa, intramuscular, subcutània o intradèrmica).

A la categoria "Altres" s'hi indica quan l'administració de la droga sigui per vies diferents de les esmentades en les categories anteriors i ha de detallar-se quina és la via. Per exemple, tòpica, vaginal, rectal, etc.

4.4 Bloc IV: ALTRES DROGUES CONSUMIDES (I/O ADDICCIONS O PROBLEMES COMPORTAMENTALS) en els 30 dies previs a inici

Variable 22: ALTRES DROGUES CONSUMIDES (I/O ADDICCIONS O PROBLEMES COMPORTAMENTALS) en els 30 dies previs a l'inici

Només s'hi inclouen aquelles drogues (i/o addiccions o problemes comportamentals) que causen problemes a l'usuari d'acord amb la sol·licitud de l'usuari i l'avaluació del professional.

S'hi han d'indicar fins a un màxim de quatre drogues (i/o addiccions o problemes comportamentals), diferents de la principal, consumides durant els 30 dies previs a la data d'inici de tractament. Si n'hi ha més de quatre, s'han de seleccionar aquelles que tinguin més importància clínica en relació amb el problema de drogues del pacient.

Els valors possibles són aquells que consten a la llista de codis de substàncies i addiccions o problemes comportamentals, a més dels codis 9988 - No més drogues i 9999 - Desconeguda.

És necessari emplenar els codis d'aquestes substàncies. Quan no hi hagi més substàncies consumides amb importància clínica, s'ha d'indicar en la línia següent el codi 9988 "No més drogues". Per exemple, si un pacient consumeix només una substància a més de la principal, s'ha d'introduir, primer, el codi d'aquesta substància i, en la línia següent, s'ha de posar el codi 9988 "No més drogues".

L'ordre d'emplenament de les drogues (i/o addiccions o problemes comportamentals) secundàries dependran de la seva rellevància clínica. Si això no és possible, s'ha d'emplenar amb el criteri següent: primer, les substàncies utilitzades per injecció i, després, segons la freqüència d'ús. Si no és possible, l'ordre serà el de la llista de substàncies.

Si una persona admesa a tractament ha estat, en els 30 dies previs, en un programa d'agonistes opioïdes amb **metadona** o un altre agonista, la metadona (o l'altre agonista) **no es registra com a droga secundària**. Els agonistes opioïdes només s'han de notificar quan es consumeixen fora de la prescripció mèdica o sense seguir les pautes prescrites.

Quan la persona que inicia tractament no ha consumit la droga principal en els 30 dies previs a l'inici de tractament, s'han d'indicar les drogues consumides en els darrers 30 dies que va consumir la droga principal.

S'ha de notificar sempre amb el **major grau** d'especificitat possible pel que fa al tipus de droga i evitar, en la mesura que sigui possible, els genèrics. Per exemple, posar, en cas de consum per cocaïna, el codi 'Cocaïna: Clorhidrat (2101)' o el que correspongui, en lloc de posar 'Cocaïna: Sense especificar (2100)' o, en el cas de consum per cànnabis, s'ha d'especificar el codi 'Cànnabis: planta (6101)' o el que correspongui, en lloc del codi genèric 'Cànnabis (6000)'.

No s'admet una droga secundària del mateix subgrup farmacològic que la principal, encara que sí que s'admet del mateix grup farmacològic. Si la persona consumeix diverses drogues del mateix subgrup farmacològic (per exemple, diferents benzodiazepines), se n'ha de recollir

només una. Quan es pugui identificar clarament la substància consumida amb més freqüència, és la que s'ha d'anotar (per exemple, diazepam). Si no és possible, s'ha d'anotar el nom del subgrup ("Benzodiazepines").

Tampoc s'admeten dues drogues secundàries del mateix subgrup farmacològic, però sí que s'admeten del mateix grup. Si en els 30 dies previs a l'inici de tractament el pacient ha consumit diverses drogues secundàries del mateix subgrup farmacològic s'ha d'anotar únicament aquella que s'hagi consumit amb més freqüència en aquest període.

(La llista de codis es troba a l'annex 3).

Variable 23: FREQUÈNCIA DE CONSUM D'ALTRES DROGUES (30 dies previs a l'inici)

S'han de seguir els mateixos criteris que en la freqüència d'administració de la droga principal.

S'ha d'indicar la freqüència de consum de les drogues secundàries en els 30 dies previs a l'inici de tractament.

Els valors possibles són:

- 01 Tots els dies
- 02 Entre 4-6 dies a la setmana
- 03 Entre 2-3 dies a la setmana
- 04 Un dia a la setmana
- 05 Menys d'un dia a la setmana
- 06 No en consumeix (30 dies abans de l'inici de tractament)
- 99 Desconegut

La categoria "No en consumeix" es selecciona quan la persona no ha consumit la droga secundària durant els 30 dies previs a l'inici de tractament. Per exemple, una persona que no ha consumit cocaïna en els darrers 30 dies perquè no ha sortit de festa, tot i que quan torni a sortir segurament consumirà.

En canvi, en persones que inicien tractament procedents d'hospitals, presons o altres institucions on s'han mantingut abstinentes (a causa de la situació en què estan), aquesta variable fa referència a la freqüència de consum dels últims 30 dies que va consumir la droga.

En cas que la droga secundària sigui una addicció o problema comportamental, cal indicar la categoria "Desconegut".

Variable 24: VIA MÉS FREQUENT D'ADMINISTRACIÓ D'ALTRES DROGUES (darrers 30 dies de consum)

S'han de seguir els mateixos criteris que en la via més freqüent d'administració de la droga principal.

S'ha de notificar la via més freqüent d'administració de les drogues secundàries en els **darrers 30 dies de consum** independentment de si han deixat de consumir pel seu compte o si venen abstinents procedents d'altres recursos.

Els valors possibles són:

- 01 Oral
- 02 Pulmonar (inclou *chinos* i fumada)
- 03 Intranasal (esnifada)
- 04 Injectada
- 05 Altres. Cal especificar-les
- 99 Desconeguda

S'ha de codificar la categoria "Oral" quan hi hagi una ingestió de la droga per la boca.

S'ha d'indicar la categoria "Pulmonar (inclou *chinos* i fumada)" quan hi hagi aspiració i posterior absorció pulmonar de vapors de drogues sotmeses a combustió en cigarretes, pipes, paper d'alumini, etc., o de gasos, substàncies volàtils no sotmeses a combustió (butà, benzina, cola, dissolvents, etc.).

La categoria "Intranasal (esnifada)" fa referència a l'aspiració pel nas i posterior absorció per la mucosa nasofaríngia de substàncies en forma de pols o petites partícules o cristalls o esprai.

S'ha d'indicar la categoria "Injectada" quan s'administra la droga per via parenteral (intravenosa, intramuscular, subcutània o intradèrmica).

A la categoria "Altres" s'indica quan l'administració de la droga sigui per vies diferents de les esmentades en les categories anteriors i s'hi ha de detallar quina és la via. Per exemple, tòpica, vaginal, rectal, etc.

En cas que la droga secundària sigui una addicció o problema comportamental, cal indicar la categoria "Desconegut".

Variable 25: CRITERIS CIM-10 DE DEPENDÈNCIA

Per a cadascuna de les drogues secundàries i per al joc patològic s'ha de notificar si l'ús d'aquesta droga o la pràctica del joc es considera que compleix o no criteris de dependència a la substància.

En el cas dels altres problemes comportamentals, dels quals no hi ha encara establerts uns criteris de dependència segons el CIM 10, es posa **SÍ**, si el terapeuta en l'avaluació clínica considera que el problema de comportament compleix criteris de dependència.

Els valors possibles són:

S	Sí
N	No

Es considera que compleixen criteris de dependència CIM-10 quan la persona consumeix més d'una substància i és molt difícil avaluar quina és la droga principal que ha causat l'inici de tractament, ja que les dues drogues compleixen criteris CIM-10 de dependència, o quan, tot i haver pogut discernir la droga principal, la droga secundària també aconsegueix criteris CIM-10 de dependència.

Aquesta decisió es basarà en el criteri del terapeuta.

4.5 Bloc V: TRACTAMENTS PREVIS DEL TRASTORN PEL CONSUM DE SUBSTÀNCIES

Variable 26: REALITZACIÓ PRÈVIA D'ALGUN TRACTAMENT

S'ha d'indicar la resposta del pacient a la pregunta de si ha realitzat o no prèviament algun tractament, a la seva vida, per abús o dependència a substàncies psicoactives. No es tindran en compte els tractaments previs per addiccions o problemes comportamentals.

Els valors possibles són:

- 01 Sí, per la mateixa substància que motiva el tractament
- 02 Sí, però per una substància diferent de la que motiva el tractament actual
- 03 Sí, per la mateixa substància que motiva el tractament actual i també altres substàncies
- 04 No, mai
- 99 Desconegut

S'ha de recollir la resposta del pacient. En la mesura que sigui possible, s'hauria de contrastar aquesta resposta amb la informació disponible per altres mitjans (informació del centre pròpiament dit i d'altres centres, registres administratius, informació de familiars, etc.). Cal recordar que també es considera tractament previ el fet d'haver estat en un programa de manteniment amb metadona o agonistes opioïdes.

Variable 27: REALITZACIÓ PRÈVIA DE TRACTAMENT AMB AGONISTES OPIOIDES

Es vol saber si el pacient ha seguit prèviament algun tractament amb agonistes opioïdes. Si el pacient ha fet diversos tractaments al llarg de la seva vida, aquesta pregunta s'ha de referir al darrer tractament amb agonistes opioïdes.

Els valors possibles són:

- 01 No ha fet mai tractament amb agonistes opioïdes
- 02 Sí, ha seguit tractament algun cop a la vida (però no en l'últim any)
- 03 Sí, ha seguit tractament el darrer any (però no el darrer mes)
- 04 Sí, ha seguit tractament el darrer mes
- 99 Desconegut

Variable 28: SUBSTÀNCIA UTILITZADA EN EL DARRER TRACTAMENT AMB AGONISTES OPIOIDES

S'ha d'indicar la substància que s'ha utilitzat en el darrer tractament amb agonistes opioïdes.

Els valors possibles són:

- 01 Metadona
- 02 Buprenorfina
- 03 Altra. Cal especificar-la
- 99 Desconegut

En cas que un pacient hagi realitzat més d'un tractament amb agonistes opioïdes al llarg de la seva vida, s'ha de reportar la substància del darrer tractament realitzat.

Variable 29: EDAT DEL PRIMER TRACTAMENT AMB AGONISTES OPIOIDES

Es demana l'edat d'inici del primer tractament amb agonistes opioïdes.

S'ha d'indicar l'edat en anys, amb dos dígits. 99 - Desconegut

Si el pacient ha seguit més d'un tractament amb agonistes opioïdes al llarg de la seva vida, s'ha d'indicar l'edat en què va iniciar el primer tractament. Només s'ha d'introduir en aquells usuaris que han estat prèviament en tractament amb agonistes opioïdes abans del tractament actual.

4.6 Bloc VI: INJECCIÓ

Variable 30: TEMPS TRANSCORREGUT DES DE LA DARRERA INJECCIÓ

Es pretén saber si la persona que inicia tractament ha utilitzat alguna vegada a la vida la via injectada per consumir drogues, i, en cas afirmatiu, saber quan va ser la darrera vegada que es va injectar.

Els valors possibles són:

- 01 Menys d'una setmana
- 02 Menys d'un mes
- 03 Menys de sis mesos
- 04 Menys d'un any
- 05 D'un a dos anys
- 06 De tres a quatre anys
- 07 De cinc a nou anys
- 08 Deu anys o més
- 09 No s'ha injectat mai
- 99 Desconegut

Aquesta variable fa referència a la conducta d'injecció respecte qualsevol droga, no només la droga principal. No és imprescindible que la via injectada sigui la via principal de consum ni que s'hagi utilitzat aquesta via per al consum de la droga principal, ni secundàries en l'inici de tractament actual.

És un factor de risc important relacionat amb la transmissió de malalties infeccioses (hepatitis, VIH, etc.). S'exclou la injecció amb finalitat mèdica (diabetis, etc.).

Ha de ser coherent amb les vies d'administració de la droga principal i les drogues secundàries.

Variable 31: EDAT DE LA PRIMERA VEGADA QUE ES VA INJECTAR QUALSEVOL SUBSTÀNCIA PSICOACTIVA

Es vol saber l'edat de la primera vegada en què es va injectar.

S'ha d'indicar l'edat en anys, amb dos dígits. 99 – Desconegut

Només s'ha d'introduir en aquells usuaris que s'han injectat alguna vegada. En el cas dels usuaris que no s'han injectat mai, s'ha de deixar en blanc.

Variable 32: COMPARTICIÓ DE XERINGUES I AGULLES

Es vol saber si s'han compartit xeringues o agulles, perquè aquesta pràctica és un factor de risc en la transmissió de malalties infeccioses.

Els valors possibles són:

- 01 Mai
- 02 Alguna vegada a la vida (però no el darrer any)
- 03 El darrer any (però no el darrer mes)
- 04 El darrer mes
- 99 Desconegut

Es refereix a l'ús injectat de qualsevol droga i ha de ser coherent amb la història d'injecció, per tant, aquesta informació només s'ha de sol·licitar a aquells usuaris que s'han injectat alguna vegada, si no, s'ha de deixar en blanc.

Variable 33: COMPARTICIÓ DE MATERIAL D'INJECCIÓ

Es vol saber si s'ha compartit material d'injecció (cullera, filtre, etc.), ja que aquesta pràctica pot ser un factor de risc en la transmissió de malalties infeccioses.

Els valors possibles són:

- 01 Mai
- 02 Alguna vegada a la vida (però no el darrer any)
- 03 El darrer any (però no el darrer mes)
- 04 El darrer mes
- 99 Desconegut

Es refereix a l'ús injectat de qualsevol droga i ha de ser coherent amb la història d'injecció, per tant, aquesta informació només s'ha de sol·licitar a aquells usuaris que s'han injectat alguna vegada, si no, s'ha de deixar en blanc.

4.7 Bloc VII: MALALTIES INFECCIOSES

Variable 34: SITUACIÓ PROVA DE DETECCIÓ DEL VIH

Es pregunta a la persona que inicia tractament si alguna vegada s'ha fet la prova de detecció del VIH i, en cas afirmatiu, quan va ser la darrera vegada que es va fer prova.

Els valors possibles són:

- 01 Mai s'ha fet la prova
- 02 Fa menys de 12 mesos que es va fer la prova
- 03 Fa més de 12 mesos que es va fer la prova
- 99 Desconegut

Si pot ser, s'hauria d'emplenar amb dades de la història clínica, però si no és possible, servirà la informació que doni el pacient.

En cas que el professional sol·liciti una analítica en la primera visita, cal que, quan es tinguin els resultats, es modifiqui el valor d'aquesta variable i s'introdueixi el resultat de l'estat serològic.

És important que, a tots els pacients dels quals no es disposi de la situació de la prova des de fa més de 12 mesos, se'ls demani una analítica per saber la serologia de l'VIH, VHC i VHB.

Variable 35: ESTAT SEROLÒGIC DAVANT DEL VIH

Cal indicar l'estat serològic davant la infecció pel VIH a l'inici del tractament.

Els valors possibles són:

- 01 Positiu
- 02 Negatiu
- 03 Pendent del resultat
- 99 Desconegut

En cas que el centre no pugui comprovar l'estat serològic (per exemple, a l'HCCC o la seva història clínica, el diagnòstic confirmat de SIDA, la història de tractament amb antiretrovirals, etc.), si el pacient ja s'havia fet la prova prèviament, es pot posar la informació autoreportada.

Quan es faci l'analítica en el moment de l'inici de tractament, s'ha de modificar l'estat serològic en funció d'aquesta analítica una vegada estigui disponible.

Variable 36: SITUACIÓ DE LA PROVA DE L'HEPATITIS C

Es pregunta a la persona que inicia tractament si alguna vegada s'ha fet la prova de l'hepatitis C i, en cas afirmatiu, quan va ser la darrera vegada que es va fer prova.

Els valors possibles són:

- 01 Mai s'ha fet la prova
- 02 Fa menys de 12 mesos que es va fer la prova
- 03 Fa més de 12 mesos que es va fer la prova
- 99 Desconegut

Si pot ser, s'hauria d'emplenar amb dades de la història clínica, però, si no és possible, servirà la informació que doni el pacient.

En cas que el professional sol·liciti una analítica en la primera visita, cal que, quan es tinguin els resultats, es modifiqui el valor d'aquesta variable i s'introdueixi el resultat de l'estat serològic.

És important que, a tots els pacients dels quals no es disposi de la situació de la prova des de fa més de 12 mesos, se'ls demani una analítica per saber la serologia del VIH, VHC i VHB.

Variable 37: ESTAT SEROLÒGIC DAVANT DE L'HEPATITIS C

Cal indicar l'estat serològic de l'hepatitis C a l'inici del tractament.

Els valors possibles són:

- 01 Positiu
- 02 Negatiu
- 03 Pendent del resultat
- 99 Desconegut

En cas que el centre no pugui comprovar l'estat serològic (per exemple, a l'HCCC o la seva història clínica, el diagnòstic confirmat d'anticossos per a l'hepatitis C, etc.), si el pacient ja s'havia fet la prova prèviament, es pot posar la informació autoreportada.

Quan es faci l'analítica en el moment de l'inici de tractament, s'ha de modificar l'estat serològic en funció d'aquesta analítica una vegada estigui disponible.

Variable 38: SITUACIÓ HEPATITIS B

Es vol saber si alguna vegada s'ha realitzat la prova de la hepatitis B i el seu estat serològic.

Els valors possibles són:

- 01 Mai s'ha realitzat cap prova
- 02 És immune: anticòs anti-HBs positiu o anticòs anti-HBc positiu
- 03 No és immune
- 04 És portador crònic (HBsAg positiu)
- 99 Desconegut

En cas que el centre no pugui comprovar l'estat serològic (per exemple, a l'HCCC o la seva història clínica, el diagnòstic confirmat d'anticossos per l'hepatitis B, etc.), si el pacient ja s'havia fet la prova prèviament, es pot posar la informació autoreportada.

Quan es faci l'analítica en el moment de l'inici de tractament, s'ha de modificar l'estat serològic en funció d'aquesta analítica una vegada estigui disponible.

Annexos

Annex 1: Codis de països

Codi	País
401	Afganistan
177	Aland
101	Albània
126	Alemanya
203	Algèria
124	Andorra
202	Angola
388	Anguilla
310	Antigua i Barbuda
392	Antilles Neerlandeses
402	Aràbia Saudí
340	Argentina
148	Armènia
391	Aruba
501	Austràlia
102	Àustria
442	Azerbaidjan
311	Bahames
403	Bahrain
404	Bangladesh
312	Barbados
138	Belarús
103	Bèlgica
313	Belize
204	Benín
384	Bermudes
448	Bhutan
341	Bolívia
145	Bòsnia i Hercegovina
205	Botswana
342	Brasil
439	Brunei
104	Bulgària
201	Burkina Faso
206	Burundi

Codi	País
417	Cambodja
208	Camerun
301	Canadà
207	Cap Verd
108	Ceuta
343	Colòmbia
209	Comores
210	Congo
431	Corea del Nord
430	Corea del Sud
211	Costa d'Ivori
314	Costa Rica
146	Croàcia
315	Cuba
107	Dinamarca
212	Djibouti
316	Dominica
213	Egipte
317	Salvador
408	Emirats Àrabs Units
345	Equador
253	Eritrea
144	Eslovàquia
147	Eslovènia
108	Espanya
302	Estats Units
141	Estònia
244	Eswatini
214	Etiòpia
172	Fèroe
502	Fiji
409	Filipines
109	Finlàndia
110	França
215	Gabon

Codi	País
216	Gàmbia
139	Geòrgia
217	Ghana
174	Gibraltar
111	Grècia
318	Grenada
371	Groenlàndia
383	Guadalupe
394	Guaiana Francesa
454	Guam
319	Guatemala
170	Guernsey
218	Guinea
220	Guinea Equatorial
219	Guinea-Bissau
346	Guyana
320	Haití
321	Hondures
450	Hong Kong, Xina
112	Hongria
441	Iemen
120	Illa Bouvet
501	Illa Christmas
173	Illa de Man
521	Illa Norfolk
380	Illes Caiman
501	Illes Cocos (Keeling)
513	Illes Cook
175	Illes del Canal
395	Illes Falkland (Malvines)
125	Illes Geòrgia del Sud i Sandwich del Sud
501	Illes Heard i McDonald
456	Illes Marianes del Nord
440	Illes Marshall

Codi	País
302	Illes menors allunyades dels Estats Units
506	Illes Salomó
381	Illes Turks i Caicos
393	Illes Verges Britàniques
382	Illes Verges dels Estats Units
410	Índia
411	Indonèsia
413	Iran
412	Iraq
113	Irlanda
114	Islàndia
414	Israel
115	Itàlia
322	Jamaica
415	Japó
176	Jersey
416	Jordània
443	Kazakhstan
221	Kenya
444	Kirguizstan
514	Kiribati
418	Kuwait
419	Lao
222	Lesotho
136	Letònia
420	Líban
223	Libèria
224	Líbia
116	Liechtenstein
142	Lituània
117	Luxemburg
455	Macao, Xina
156	Macedònia
225	Madagascar
421	Malàisia
226	Malawi
422	Maldives
227	Mali

Codi	País
118	Malta
228	Marroc
386	Martinica
229	Maurici
230	Mauritània
262	Mayotte
108	Melilla
303	Mèxic
511	Micronèsia
231	Moçambic
137	Moldàvia
119	Mònaco
423	Mongòlia
158	Montenegro
387	Montserrat
405	Myanmar
232	Namíbia
515	Nauru
424	Nepal
323	Nicaragua
233	Níger
234	Nigèria
523	Niue
120	Noruega
526	Nova Caledònia
504	Nova Zelanda
425	Oman
121	Països Baixos
426	Pakistan
516	Palau
449	Palestina
324	Panamà
505	Papua Nova Guinea
347	Paraguai
348	Perú
524	Pitcairn
520	Polinèsia Francesa
122	Polònia

Codi	País
123	Portugal
390	Puerto Rico
427	Qatar
125	Regne Unit
235	República Centreafricana
250	República Democràtica del Congo
326	República Dominicana
261	Reunió
128	Romania
237	Ruanda
154	Rússia
263	Sàhara Occidental
260	Saint Helena, Ascensió i Tristan da Cunha
329	Saint Kitts i Nevis
328	Saint Lucia
325	Saint Vincent i les Grenadines
389	Saint-Barthélemy
385	Saint-Martin
370	Saint-Pierre-et-Miquelon
507	Samoa
528	Samoa Americana
129	San Marino
130	Santa Seu
238	São Tomé i Príncipe
170	Sark
239	Senegal
157	Sèrbia
240	Seychelles
241	Sierra Leone
432	Singapur
433	Síria
242	Somàlia
434	Sri Lanka
236	Sud-àfrica
254	Sudan del Sud
243	Sudan
131	Suècia
132	Suïssa

Codi	País
349	Surinam
171	Svalbard i Jan Mayen
445	Tadjikistan
435	Tailàndia
438	Taiwan
245	Tanzània
110	Terres Australs i Antàrtiques Franceses
125	Territori Britànic de l'Oceà Índic
517	Timor-Leste
247	Togo
525	Tokelau

Codi	País
508	Tonga
327	Trinidad i Tobago
248	Tunísia
446	Turkmenistan
436	Turquia
512	Tuvalu
246	Txad
143	Txèquia
135	Ucraïna
249	Uganda
350	Uruguai

Codi	País
447	Uzbekistan
509	Vanuatu
351	Veneçuela
437	Vietnam
527	Wallis i Futuna
344	Xile
407	Xina
106	Xipre
251	Zàmbia
252	Zimbàbue

Annex 2: Codis de província

Codi	Província
01	Àlaba
02	Albacete
03	Alacant
04	Almeria
05	Àvila
06	Badajoz
07	Illes Balears
08	Barcelona
09	Burgos
10	Càceres
11	Cadis
12	Castelló de la Plana
13	Ciudad Real
14	Còrdova
15	Corunya
16	Conca
17	Girona
18	Granada

Codi	Província
19	Guadalajara
20	Guipúscoa
21	Huelva
22	Osca
23	Jaén
24	Lleó
25	Lleida
26	Rioja
27	Lugo
28	Madrid
29	Màlaga
30	Múrcia
31	Navarra
32	Ourense
33	Astúries
34	Palència
35	Palmas
36	Pontevedra

Codi	Província
37	Salamanca
38	Santa Cruz de Tenerife
39	Cantàbria
40	Segòvia
41	Sevilla
42	Sòria
43	Tarragona
44	Terol
45	Toledo
46	València
47	Valladolid
48	Biscaia
49	Zamora
50	Saragossa
51	Ceuta
52	Melilla
99	Desconegut

Annex 3: Classificació i codis de tipus de substàncies psicoactives i addiccions o problemes comportamentals

Codi	Tipologia
1000	Opiacis sense especificar
1101	Heroïna
1111	Heroïna + cocaïna sense especificar (mescla)
1121	Heroïna + base de cocaïna (mescla)
1199	Heroïna + clorhidrat de cocaïna (mescla)
1201	Morfina
1202	Opi
1203	Preparació casolana de càpsules o palla de cascall
1300	Codeïna o derivat de codeïna sense especificar
1301	Linctus de codeïna
1302	Hidrocodeïna
1303	Dihidrocodeïna
1304	Folcodina
1388	Un altra forma de codeïna o derivat especificada
1400	Opiaci sintètic. Sense especificar
1401	Fentanil i anàleg
1402	Butorfanol
1403	Dextromoramida
1404	Dextropropoxifè
1405	Dipipanona
1406	Etilmorfina
1407	Fentanil
1408	Metadona
1409	Petidina o meperidina i anàleg
1410	Tilidina
1411	Tramadol
1412	Levoalfa-acetilmecadol (LAAM)
1413	Dextrometorfan
1414	Hidromorfona
1415	Oxicodona
1416	Tapentadol
1488	Un altre opiaci sintètic especificat
1500	Opiaci agonista-antagonista sense especificar
1501	Buprenorfina
1502	Pentazocina
1588	Un altre opiaci agonista-antagonista especificat
1589	Suboxone (buprenorfina i naloxona)
1988	Altres opiacis especificats

Codi	Tipologia
2000	Estimulants sense especificar
2100	Cocaïna. Sense especificar
2101	Cocaïna clorhidrat
2102	Cocaïna de base lliure
2103	Pasta de coca
2104	Fulles de coca
2188	Un altre derivat de la coca especificat
2200	Amfetamina. Sense especificar
2201	Sulfat d'amfetamina
2202	Dexamfetamina
2203	Sal de metilamfetamina. Metamfetamina
2204	Base de metamfetamina
2288	Una altra amfetamina especificada
2300	Anorexigen d'acció central. Sense especificar
2301	Amfepramona
2302	Benfluorex
2303	Clobenzorex
2304	Dexfenfluramina
2305	Fenfluramina
2306	Fenmetrazina
2307	Fenproporex
2308	Fenilpropanolamina
2309	Mefenorex
2310	Fentermina
2311	Mefentermina
2312	Clorfentermina
2313	Fendimetracina
2314	Mazindol
2315	Aminorex
2316	4-metil-aminorex
2388	Anorexigen d'acció central. Un altre d'especificat
2400	Derivat de la feniletilamina sense especificar
2401	MDMA
2402	MDA
2403	MDEA
2404	MBDB
2405	MDMA i derivat fenetilamina. PMA
2406	PMMA

Codi	Tipologia
2407	TMA
2408	Etilanfetamina
2409	MMDA
2410	Lefetamina
2411	DOB
2412	Benzfetamina
2413	N-Hidroxi MDA
2414	MDMMA
2415	BDB
2416	BDMPEA
2417	MDP-2-MMB
2418	MDP-2-MMB
2419	MDP-2-OHB
2420	MDP-3-B
2421	MDP-3MB
2422	MDP-3-EB
2423	MDP-3-MMB
2424	MDP-3-OH
2425	MMDA
2426	2C-I
2427	2C-T-2
2428	2C-T-7
2429	4-MTA
2430	Nexus (2-CB)
2488	Un altre derivat de la fenetilamina especificat
2801	Metilfenidat
2802	Pemolina
2803	Prolintà
2831	Cafeïna
2832	Teofilina
2833	Teobromina
2841	Efedrina, norefedrina i pseudoefedrina
2842	Norefedrina i norpseudoefedrina
2843	Catinona (cat)
2844	Mefedrona (metilmetcatinona)
2845	Catinona sense especificar
2890	Nicotina (tabac)
2988	Altres estimulants del SNC especificat
3000	Hipnòtics i sedants sense especificar
3319	Barbitúric. Sense especificar
3100	Amobarbital
3101	Febarbamat
3102	Fenobarbital
3103	MDP-3-B

Codi	Tipologia
3104	Metilfenobarbital
3105	Primidona
3106	Secobarbital
3107	Tiopental sòdic
3108	Aprobarbital
3109	Al-lobarbital
3110	Bral-lobarbital
3111	Butobarbital
3112	Butalbital
3113	Metohexital
3114	Pentobarbital
3188	Barbitúric. Un altre d'especificat
3200	Altres hipnòtics sense especificar
3211	Clometiazole
3221	Doxilamina
3231	Glutetimida
3241	Diclorhidrat d'hidroxizina
3251	Metaqualona
3261	Piritildiona
3288	Un altre hipnòtic especificat
3300	Benzodiazepina sense especificar
3301	Alprazolam
3302	Bentazepam
3303	Bromazepam
3304	Brotizolam
3305	Camazepam
3306	Clobazam
3307	Clonazepam
3308	Clorazepat dipotàssic
3309	Clordiazepòxid
3310	Clotiazepam
3311	Diazepam
3312	Flunitrazepam
3313	Flurazepam
3314	Halazepam
3315	Ketazolam
3316	Mesilat de loprazolam
3317	Lorazepam
3319	Midazolam
3320	Nitrazepam
3321	Oxazepam
3322	Pinazepam
3323	Prazepam
3324	Quazepam

Codi	Tipologia
3325	Tetrabamat
3326	Temazepam
3327	Triazolam
3328	Nordazepam
3329	Cloxacolam
3330	Delorazepam
3331	Estazolam
3332	Loflazepat d'etil
3333	Fludiazepam
3334	Haloxazolam
3335	Medazepam
3336	Nimetazepam
3337	Oxazolam
3338	Demoxepam
3351	Zopiclona
3352	Zolpidem
3388	Benzodiazepina. Una altra d'especificada
3400	Un altre ansiolític sense especificar
3401	Buspirona
3402	Difenhidramina
3403	Arç blanc
3411	Meprobamat
3412	Tetrabamat
3413	Passionera
3415	Valeriana
3450	Gammahidroxibutirat (GHB)
3451	Gammabutirolactona
3452	Butandiol
3488	Un altre ansiolític no benzodiazepínic especificat
3500	Antipsicòtic sense especificar
3501	Clorpromazina
3502	Risperidona
3588	Antipsicòtic especificat
4000	Al·lucinogen sense especificar
4100	Al·lucinogen sintètic. Sense especificar
4101	Dietilamida de l'àcid lisèrgic (LSD)
4102	Etriptamina
4103	Dimetiltriptamina (DMT)
4104	Dietiltriptamina
4105	2,5-dimetoxi-4-metilamfetamina (DOM)
4106	Dimetoxiamfetamina

Codi	Tipologia
4107	2,5-Dimethoxy-4-ethylamphetamine (DOET)
4108	TMA-2
4111	Fenciclidina
4188	Al·lucinogen sintètic. Un altre d'especificat.
4200	Fongs al·lucinògens sense especificar
4201	Amanita muscaria
4202	Psilocibina i fongs del gènere Psilocibes
4203	Peiot i mescalina
4204	Derivats de Corydalis cava
4205	Escopolamina
4206	Sàlvia
4288	Altres plantes al·lucinògenes especificades
4300	Fàrmac amb efecte al·lucinogen sense especificar
4301	Ketamina
4388	Altres fàrmac amb efecte al·lucinogen especificat
4988	Altra substància al·lucinògena especificada
5000	Substància volàtil sense especificar
5201	Pegues o coles
5202	Gasolines i gasos combustibles
5203	Propulsors d'aerosols
5204	Pintures, dissolvents de pintures i llevapintures
5205	Nitrits vasodilatadors
5206	Gasos i líquids anestèsics
5207	Gas d'extintors d'incendis
5208	Llevataques, desgreixants i productes de neteja
5209	Correctors d'errors mecanogràfics i diluents
5288	Un altre inhalant volàtil especificat
5300	Hidrocarburs sense especificar
5310	Hidrocarburs alifàtics sense especificar
5311	Acetilè
5312	Butà
5313	Isobutà (2-metilpropano)
5314	Hexà
5315	Propà
5316	Metà
5328	Un altre hidrocarbur alifàtic especificat
5330	Hidrocarbur alicíclic sense especificar
5331	Ciclopropà
5338	Un altre hidrocarbur alicíclic especificat
5340	Hidrocarbur aromàtic sense especificar
5341	Toluè

Codi	Tipologia
5342	Xilè
5348	Un altre hidrocarbur aromàtic especificat
5350	Hidrocarburs mixtos sense especificar
5351	Gasolina
5352	Èter de petroli
5368	Altres hidrocarburs mixtos especificats
5370	Hidrocarbur halogenat sense especificar
5371	Bromoclorodifluorometà
5372	Tetraclorur de carboni
5373	Clorodifluorometà
5374	Cloroform
5375	Diclorodifluorometà
5376	Diclorometà
5377	1,2-dicloropropà
5378	Clorur d'etil
5379	Halotà
5380	Tetracloroetilè
5381	1,1,1-tricloroetà
5382	1,1,2-triclorotrifluoroetà
5383	Tricloroetilè
5384	Triclorofluorometà
5488	Un altre hidrocarbur halogenat especificat
5500	Compost oxigenat sense especificar
5501	Acetat de metil
5502	Acetat d'etil
5503	Acetona
5504	Butanona
5505	Metilisobutylcetona
5506	Èter dietílic
5507	Èter dimetílic
5508	Èter tert-butil metílic (MTBE)
5509	Enflurà
5510	Isoflurà
5511	Sevoflurà
5512	Òxid nitrós
5520	Nitrit orgànic sense especificar
5521	Nitrit de butil
5522	Nitrit d'isobutil
5523	Nitrit d'isopentà
5528	Un altre nitrit orgànic especificat
5988	Un altre inhalant volàtil especificat
6000	Cànnabis sense especificar

Codi	Tipologia
6101	Planta de cànnabis. Marihuana
6102	Resina de cànnabis. Haixix
6103	Oli de cànnabis
6104	Tetrahidrocannabinol
6105	Canabinoides sintètics: spice
6988	Cànnabis. Una altra forma especificada
7000	Alcohol
8000	Una altra substància psicoactiva
8001	Esteroides anabolitzants
8100	Medicaments antiparkinsonians sense especificar
8101	Biperidèn
8102	Trihexifenidil
8103	Prociclina
8188	Especificat
8200	Antidepressiu. Sense especificar
8201	Fluoxetina
8202	Fluvoxamina
8203	Citalopram
8204	Paroxetina
8205	Ventafaxina
8229	Altres ISRS especificats
8231	Amineptina
8259	Altres antidepressius tricíclics especificats
8260	Inhibidors de la monoamina-oxidasa
8288	Altres medicaments antidepressius especificats
8400	Anestèsics locals: lidocaïna
8800	Altres psicoactius per al rendiment esportiu
8988	Altres substàncies psicoactives especificades
9000	Alcohol + cocaïna
9100	Drogues noves sense especificar
9101	Legal highs
9102	Research chemicals
9104	Piperazina
9200	Antiinflamatoris no esteroides AINE (metamizol)
9979	Una altra substància psicoactiva sense especificar
9988	No més drogues
9990	Additius tòxics
9999	Desconegut

Només en cas d'addiccions secundàries – Addicció o problema:

Codi	Tipologia
0110	Amb el joc en línia
0120	Amb el joc presencial
0130	Amb el joc mixt (en línia i presencial)
0200	Amb l'alimentació
0310	Amb el sexe en línia
0320	Amb el sexe presencial
0330	Amb el sexe mixt (en línia i presencial)
0410	Amb les compres en línia
0420	Amb les compres presencial
0430	Amb les compres mixt (en línia i presencial)
0510	Amb els videojocs
0520	Amb les xarxes socials
0530	A Internet o TIC
0600	Altres sense substància

